

havde haft en Kirkeminister, som havde godkendt en Form for Ritualiet, som han mente var evangelisk og kristelig forsvarlig, i 1923 en anden, som havde haft en ganske anden Opfattelse, medens den nuværende Kirkeminister havde en tredje Opfattelse. Jeg synes, dette Forhold er saa uklart, og der er mange andre Forhold, der berettiger til at nedsætte et Udvalg, som kan drøfte disse Spørgsmaal. Men naar jeg har peget paa, hvad der er Socialdemokratiets principielle Standpunkt, nemlig at adskille Statsmagt og Folkekirke, vil jeg gerne tilføje for ikke at misforstaaes, at hvis der nu bliver nedsat et Udvalg, hvad jeg haaber og tror, at der bliver, og hvis det viser sig, at der for Tiden ikke er Stemning for at gennemføre vore Tanker, vil Socialdemokratiet naturligvis alligevel gaa med til et Arbejde i dette Udvalg for at skaffe klarere og bedre Forhold, end der er for Tiden, paa det heromhandlede Omraade. Men eet er sikkert, det kan jeg sige ganske bestemt, og det er, at Socialdemokratiet vil ikke gaa med til Reformen, som kommer til at betyde Tvang paa det kirkelige Omraade; lad mig sige det saaledes, at hvis der er nogen, der haaber paa, at Socialdemokratiet har forladt sit frisindede Standpunkt i Kirkepolitik, maa jeg svare: Det er ikke Tilfældet — og hvis nogen frygter for, at det skulde ske i Fremtiden, kan jeg ganske sikkert berolige dem med, at det heller ikke vil ske.

Saa sagde den ærede Ordfører for Venstre — og det blev jo understreget ret stærkt —, at det ikke var det rette Tidspunkt til at nedsætte et saadant Udvalg, ja, den ærede Ordfører var fuldstændig imod at nedsætte det. Jeg kan absolut ikke dele den Opfattelse; jeg mener hverken, at det er for tidligt, eller at det er et uheldigt Tidspunkt; thi man kan dog vist ikke være blind for, at der i de sidste Aar har været betydeligt Røre om de kirkelige Spørgsmaal. Jeg kunde nævne Kampen om Arboe-Rasmussen-Sagen, som i Aarene 1916—17 var lige ved at fremkalde en Valgkamp paa dette Spørgsmaal, og jeg kunde nævne det samme Spørgsmaal, som er nævnt her en Gang før i Dag, Ryslingesagen, der ogsaa har vakt betydeligt Røre. Jeg tror nu, at de allerfleste er klar over, at før eller senere maa Stat og Kirke skilles, og det er der sikkert ogsaa mange indenfor Venstre, som er klar over. Jeg tror endvidere, at alle maa give mig Ret i, at der er mange Spørgsmaal, som skal overvejes, inden en saadan Adskillelse kan ske: Retten til Kirkebygningerne, til Brugen af dem, Retten til Kirkens Mid-

ler, til Præstegaardene o. s. v., og Afgørelsen af disse Spørgsmaal skulde helst forberedes i nogen Tid; det vilde være uheldigt, hvis disse store kirkelige Spørgsmaal skulde afgøres halvvejs uforberedte ved en Række Vælgermøder, og det vilde være uværdigt og til stor Skade for det kirkelige Liv. Man kan gaa ud i en Valgkamp og slaas om Skatte-spørgsmaal, hvis der ikke kan opnaas Enighed om dem herinde, eller man kan gaa ud og slaas om Valutaspørgsmaalet og føre Kamp om dette ved Vælgermøder, men jeg synes, at det maa være lidt anderledes, naar der er Tale om kirkelige Spørgsmaal; de skulde gerne ligge lidt højere, lidt udenfor almindelig Døgnpolitik, og jeg mener, det kunde ske, hvis man i god Tid fik nedsat et Udvalg, som kunde drøfte disse Spørgsmaal. Og selv om der bliver nedsat et saadant Udvalg, fraskriver Rigsdagen sig jo ikke det fjerneste med Hensyn til den endelige Afgørelse.

Tilbage er saa blot Spørgsmaalet om, hvordan dette Udvalg skal sammensættes, og derom har der jo været delte Meninger i det andet høje Ting. Saaledes som Lovforslaget er formet, skal Udvalget sammensættes af 8 Medlemmer valgte af Rigsdagen, 8 Medlemmer valgte af Landets Menighedsraad, 5 Medlemmer valgte af forskellige kirkelige Organisationer og 5 Medlemmer valgte af Kirkeministeren. Den første Gruppe, de 8, som skal vælges af Rigsdagen, er der neppe nogen, der vil gøre Ophævelser over, og den anden Gruppe, der skal vælges af Menighedsraadene, er det vel nok vanskeligt at kritisere ret stærkt. Jeg ved godt, at der er store Mangler ved den Lov, hvorefter Menighedsraadene vælges, men alligevel vil det vel volde nogen Vanskelighed at gaa stærkt imod dette. Om den fjerde Gruppe, de 5 Medlemmer, der skal vælges af Kirkeministeren, vil jeg sige, at det er vel nok Skik og Brug, at Ministeren i et saadant Tilfælde faar Lov til at udnævne nogle; jeg mindes, at da den radikale Minister nedsatte den store Skolekommission, blev der af Ministeren udpeget 9 Medlemmer til Kommissionen. Den tredje Gruppe, de 5 Medlemmer, som visse kirkelige Organisationer skal vælge, er vist den Gruppe, som er blevet kritiseret stærkest. Her vil jeg dog gerne understrege, at man maa huske paa, at Udvalget skal i og for sig ikke lovgive, heller ikke administrere noget som helst, det skal kun være raadgivende, det skal høres, og det er et Spørgsmaal, om det ikke var klogt at tage disse Organisationers Repræsentanter med paa Raad,